

บทบาทของพลเมืองไทยกับการสร้างการมีส่วนร่วม ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน*

THE ROLE OF THAI CITIZENS IN PROMOTING PARTICIPATION IN ANTI-CORRUPTION EFFORTS

อรรถการ ตฤณารังสี, รัตนา ตฤณารังสี, กอปรลาภ อภัยภักดิ์

Arthakarn Trissanarungsee, Ratana Trissanarungsee, Korplarp Apaipakdi

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: wcs.ratana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของพลเมืองไทยกับการสร้างการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ใช้วิธีศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือ สื่อออนไลน์และการสังเคราะห์ ผลจากการศึกษาพบว่า บทบาทของพลเมืองในต่างประเทศกับการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตมีหลายรูปแบบ อาทิ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ การตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและนักการเมือง การใช้กลไกป้องกันการทุจริตแบบล่างขึ้นบนที่มีภาคประชาชนเป็นส่วนสำคัญ สำหรับประเทศไทยพลเมืองมีบทบาทในการจัดการปัญหาดังกล่าว ในรูปแบบการตั้งคำถามถึงสิ่งที่ถูกต้องของสังคม การเคลื่อนไหวเพื่อเปิดโปงการกระทำทุจริต การอาศัยกลไกของสื่อมวลชนเพื่อเป็นกระบอกเสียงและบทบาทของพลเมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีที่จะไม่เป็นภาระสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุขคือพัฒนาแนวคิด มโนภาพทัศนคติที่ดีจะทำให้สังคมน่าอยู่และเกิดการคอร์รัปชันน้อยลง

คำสำคัญ: บทบาท; พลเมือง; คอร์รัปชัน

Abstract

This academic article aimed to study the role of Thai citizens in creating participation in the fight against corruption. The research method used was textbooks, books, online media, and the synthesis of the results from the study. It was found that the role of citizens in foreign countries in

---

* Received May 29, 2025; Revised June 20, 2025; Accepted July 17, 2025

participating in the fight against corruption takes many forms, such as participating in public activities, monitoring the performance of the government and politicians, and using bottom-up anti-corruption mechanisms with the public sector as an important part. In Thailand, citizens play a role in solving such problems in the form of questioning what is right for society, moving to expose corruption, using the media mechanism as a mouthpiece, and the role of Thai citizens, especially youth, to be good citizens who will not be a burden to society and can live happily in society, i.e. developing good ideas, concepts, and attitudes that will make society more livable and less corrupt.

Keywords: Role; Citizen; Corruption

บทนำ

คำว่า พลเมือง เป็นคำที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับคำว่า บทบาทหน้าที่ ในเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่ดำเนินชีวิตในสังคมใด ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ อาศัยกระบวนการหล่อหลอมขัดเกลาทางสังคม (Socialization) อย่างเป็นขั้นเป็นตอนด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งเริ่มจากการปลูกฝังเพื่อสร้างความผูกพันรักใคร่ต่อกัน จนนำไปสู่การสร้างวิถีการอยู่ร่วมกันและพัฒนาก้าวไปเป็นสังคมเล็ก ๆ เรียกว่า ครอบครัว ลักษณะสำคัญของความเป็นพลเมืองในสังคม จะคำนึงถึงวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลตามช่วงวัย (Life span) ต้องรู้จักการจัดการและควบคุมชีวิตตนเองให้เป็นไปตามบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual) และส่วนรวม (Collective) โดยมีพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรมในชีวิต

การพัฒนาพื้นฐานความเป็นพลเมือง เป็นความจำเป็นแก่เยาวชนในศตวรรษที่ 21 อย่างมาก โดยเฉพาะสังคมไทยต้องส่งเสริมและทำให้รู้จักคุณค่าความเป็นคนดีในสังคม มีความเป็นอิสระอย่างเปิดเผย และมีจิตสำนึกต่อการธำรงรักษาเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การนำเสนอบทความวิชาการในลักษณะพลเมืองไทยกับการมีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชันจึงเป็นการตอบโจทย์สังคมที่จะสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนให้มีความรักต่อความซื่อสัตย์สุจริตของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดีสร้างเสริมทำให้มีความสุขกับการทำงานและสามารถที่จะสร้างความสมัครสามัคคีให้เกิดในองค์กรขยายผลไปแก่สังคมประเทศชาติในอีกรูปแบบหนึ่ง บทความนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านต้องมีความรู้และสามารถตอบโจทย์ในลักษณะที่เป็นคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วย รวมถึงการรู้กฎหมายที่เป็นข้อพระราชบัญญัติที่ควรรู้ในลักษณะการส่งเสริมต่อต้านการคอร์รัปชันก็เป็นส่วนที่สำคัญจึงอยากเสนอในบทความนี้

หน้าที่พลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการต่อต้านคอร์รัปชัน

การพัฒนาพลเมืองเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีที่จะไม่เป็นภาระสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุขคือพัฒนาแนวคิดมโนภาพทัศนคติที่ดีจะทำให้สังคมน่าอยู่และเกิดการคอร์รัปชันน้อยลงปัจจุบันนี้มีข่าวและมีเรื่องราวเกี่ยวกับการคอร์รัปชันเยอะมากมายในประเทศไทยรวมถึงการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่ว่าละเว้นต่อหน้าสื่อข่าวต่าง ๆ ดังนั้น การร่วมกันส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันหรือการทุจริตที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นเหมือนเมล็ดพันธุ์ที่จะเติบโตไปในอนาคต ดังนั้น การส่งเสริมโดยสอดแทรกศีลธรรมจริยธรรมรวมถึงการต่อต้านการทุจริตโดยอาศัยกฎหมายข้อบังคับรวมถึงคุณธรรมจริยธรรมนั้นจึงเป็นเรื่องมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในปัจจุบันหากเราช่วยกันสร้างเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติเชิงบวกรวมถึงมีคุณธรรมจริยธรรมสังคมก็จะน่าอยู่มีความปลอดภัยมีความมั่นคงและสร้างฐานะได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขอย่างสม่าเสมอ ดังนั้นการเข้าถึงและรู้กฎหมายคอร์รัปชันเกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญและทำอย่างไรจึงจะมีจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนาที่สอนให้ได้ชั่วทำดีทำใจให้ผ่องใสก็จะสามารถอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุข

พลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย มักใส่ใจให้ความสำคัญเรียกร้องเรื่องสิทธิพลเมือง ความเสมอภาคของพลเมืองและความยุติธรรมที่พลเมืองควรได้รับอย่างเท่าเทียม แต่ความเป็นจริงกลับนำไปสู่การขยายตัวของความขัดแย้งและความรุนแรง ทั้งนี้เพราะยังมีความพยายามที่จะต่อต้านหรือการเหนี่ยวรั้งกระแสความเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบเดิม อีกทั้งยังมีการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างชนชั้นนำต่างกลุ่ม โดยอาศัยการปลุกระดมมวลชนให้เข้าร่วมในขณะที่การเรียกร้องสิทธิและความยุติธรรมที่เกิดขึ้นจะเข้าไปในบริบทที่คนส่วนหนึ่งยังเสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย ยังไม่มีการปลูกฝังวิถีคิดและวิถีการใช้ชีวิตและการทำงานในแบบวิถีประชาธิปไตยจึงทำตนแยกจากปัญหาทั้งการเมืองและสังคมทั้งที่ปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคมล้วนกระทบต่อทุกคน การไม่เข้าใจและไม่เข้าถึงต่อเรื่องการเมืองทำให้สังคมไทยขาดพลังในการแก้ไขและพัฒนา โดยคนไทยจำนวนมากยังวางตัวเป็นผู้รับบริการจากนโยบายของรัฐ (Passive Citizen) พวกเขาจึงเฉื่อยชา ไม่คิดเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมือง ยังปล่อยและฝากปัญหาทั้งหลายไว้กับคนอื่นทำแทน การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น อาทิเช่นการให้หรือรับสินบน การขู่เข็ญบังคับ และให้สิ่งล่อใจ การยอมรับของขวัญ การไม่กระทำตามหน้าที่แบบตรงไปตรงมาแต่ใช้อิทธิพลของพรรคพวกแทนการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด การทุจริตการเลือกตั้งการมีผลประโยชน์ทับซ้อน การรับ

บริจาคช่วยเหลือ การรณรงค์ที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนการคอร์รัปชันในรูปแบบของนโยบาย (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2551)

ปัญหาการทุจริตและประวัตินิชอบในสังคมประชาธิปไตย

ประเทศไทยมีมาตรการส่งเสริมให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยังเป็นนโยบายหลักที่ให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริต (เกริกเกียรติ แก้วมณี และจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, 2562) สำหรับประเทศไทยปัญหาสำคัญยิ่งที่มีมาอย่างยาวนานคู่กับสังคม หมักหมมซับซ้อนซ้อนเงื่อน มีผลประโยชน์ทับซ้อน ขัดขวางการพัฒนาประเทศ เกิดปัญหาความยากจน ประชาชนเดือดร้อน ปัญหาที่นั่น คือ การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ที่กระจายเป็นวงกว้างสร้างความเสียหายทุกซีกทุกด้านให้ทุกคนในแผ่นดิน ซึ่งสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินและเป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่งย่น การทุจริตและประวัตินิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐและข้าราชการได้ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเบียดบังทรัพย์สินเงินทองของราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง การเอื้อหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นได้ประโยชน์ การใช้อำนาจหน้าที่กลั่นแกล้ง บังคับขู่เข็ญเรียกรับผลประโยชน์ และการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ ซึ่งการทุจริตและประวัตินิชอบของรัฐและข้าราชการเช่นนี้ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทุจริตและประวัตินิชอบโดยเร่งด่วนสำหรับคำว่า การทุจริตและประวัตินิชอบ โกงกิน รับสินบน ประชาชนยากจน ผู้คนเดือดร้อนทุกย่อมหอ้า มักใช้เป็นเหตุผลและเป็นถ้อยคำกล่าวอ้างต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารการปกครองของประเทศเกือบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงยึดอำนาจซึ่งตามความเป็นจริงแล้วการกระทำทุจริตและประวัตินิชอบมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่งย่น อีกทั้งในปัจจุบันการทุจริตและประวัตินิชอบมีรูปแบบการกระทำที่ซับซ้อนและทวีความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นอย่างมาก

ดังนั้น การแก้ปัญหาคอร์รัปชันตามวิถีประชาธิปไตย ต้องสร้างความเข้าใจในบริบทความเป็นแบบอย่างที่ดี รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานลูกจ้าง เพื่อป้องกันการทุจริตและประวัตินิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาระบบงานภาครัฐ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่าง

มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารภารกิจการบ้านเมืองที่ดีในแนวทางในการปฏิบัติราชการ

สำหรับประเทศไทยเดิมใช้คำที่มีความว่า การฉ้อราษฎร์บังหลวง = การฉ้อราษฎร์ + บังหลวง หมายถึง การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่นการติดสินบนเจ้าพนักงาน ด้วยการให้หรือการรับสินบนทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การฟอกเงิน การยกยอก การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม พฤติการณ์ทุจริตและประพฤตินิชอบ มีปัจจัยสำคัญ ดังนี้ ความไม่ซื่อสัตย์เมื่อนุชย์ ยังมีความต้องการ ความโลภ แม้ถูกสะกดด้วยจริยธรรม คุณธรรม และบทลงโทษทางกฎหมาย ความจำเป็นทางเศรษฐกิจมีส่วนผลักดันให้บุคคลตัดสินใจกระทำความผิดเพื่อให้ตนเองอยู่รอด โอกาสที่เอื้ออำนวยผู้กระทำความผิดพยายามที่จะหาโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริต โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริตย่อมกระตุ้นให้การทุจริตได้ง่ายขึ้นกว่าโอกาสที่ไม่เปิดช่องสิ่งที่เร่งหรือปัจจัยเร่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากการกระทำ ความเข้าใจถึงมูลเหตุจูงใจให้บุคคลตัดสินใจกระทำการทุจริตจะนำไปสู่การหามาตรการในการป้องกันการทุจริต ประเภทของการจูงใจ ได้แก่ ความทะเยอทะยานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ความปรารถนาจะยกระดับตนเองให้ทัดเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม ปัญหาทางการเงิน การกระทำเพื่ออยากเด่น ความต้องการที่จะแก้เผ็ดซึ่งอาจมากผู้บังคับบัญชาทำเพื่ออวดมคิตของตนเอง

บทบาทของพลเมืองในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิชอบ

1. ประชาชนเป็นผู้เสียภาษีให้รัฐ มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะรวมตัวกันปกป้องสิทธิประโยชน์อันพึงได้จากภาษีประชาชน เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ถูกเบียดบัง ข้อฉล
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตจะ ไม่สำเร็จหากกระทำโดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว โดยขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เป็นพลังพลเมืองตื่นรู้

การทุจริตคอร์รัปชัน (Anti-Corruption) องค์การสหประชาชาติให้ความหมายของคำว่า คอร์รัปชัน คือ ไม่ใช่แค่พฤติกรรม แต่เป็นปรากฏการณ์ (Phenomenon) ในทางสังคม การเมืองและเศรษฐศาสตร์ ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก คอร์รัปชัน เป็นการกระทำที่มีการใช้อำนาจ หรือการให้สินบน ที่อาจจะผิดหรือไม่ผิดกฎหมายก็ได้ แต่มีเจตนาให้ได้รับประโยชน์อันไม่สมควรจะได้ และคอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยการคอร์รัปชันในภาคเอกชนอาจหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหรือตำแหน่งที่ได้มาจากผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน

ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นที่ปรากฏอย่างชัดเจนและปรากฏในทุกประเทศโดยเฉพาะในสังคมที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมากที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของการคอร์รัปชัน ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในการบั่นทอนความเจริญเติบโตของทุกประเทศทั่วโลก เนื่องจากประเทศใดที่มีการคอร์รัปชันจำนวนมากจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศนั้นในทุก ๆ ด้าน จนเป็นเหตุให้บั่นทอนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นภัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ ปัญหาคอร์รัปชันจึงถูกยกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกขึ้นอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการจัดตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ Transparency International (TI) ในประเทศเยอรมนี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank) รัฐบาลประเทศต่าง ๆ และองค์กรข้ามชาติบางองค์กร โดย TI เป็นองค์กรนานาชาติ ไม่มุ่งหวังผลกำไรและเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก มีเครือข่ายกว่า 120 ประเทศทั่วโลก วัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้ง TI คือ 1. ผลักดันการคอร์รัปชันเป็นวาระของโลก 2. แสดงบทบาทสำคัญในการจัดทำอนุสัญญาการต่อต้านคอร์รัปชัน และ 3. ยกระดับมาตรฐานความแข็งแกร่งภาครัฐ พร้อมทั้งจัดทำดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) เพื่อเป็นตัวชี้วัดปรากฏการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา

สำหรับประเทศไทย นอกจากการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตหลายองค์กร เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ปปท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และมีตัวบทกฎหมายมากมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดทุจริตคอร์รัปชันแล้วนั้น ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนยังถือเป็นส่วนสำคัญเพื่อแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ดังเช่น การจัดตั้งโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thailand's Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption หรือ CAC) ที่ได้รับการสนับสนุนการจัดทำโดยรัฐบาลและสำนักงาน ป.ป.ช. และดำเนินการโดยความร่วมมือของ 8 องค์กรชั้นนำ อันได้แก่ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หอการค้าไทย หอการค้านานาชาติ สมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย สมาคมธนาคารไทย สภาธุรกิจตลาดทุนไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2568)

สรุปได้ว่า การพัฒนาพลเมืองเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีที่จะไม่เป็นภาระสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่กับสังคมได้อย่างมีความสุขคือพัฒนาแนวคิดมโนภาพทัศนคติที่ดีทำให้

สังคมน่าอยู่และเกิดการคอร์รัปชันน้อยลงปัจจุบันนี้มีข่าวและมีเรื่องราวเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน เยอะมากมายในประเทศไทยรวมถึงการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่ว่า ละเว้นต่อหน้าสื่อข่าวต่าง ๆ ดังนั้น การร่วมกันส่งเสริมการต่อต้านคอร์รัปชันหรือการทุจริต ที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ควรจะต้องปลูกฝังให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นเหมือนเมล็ดพันธุ์ที่จะเติบโตไปในอนาคต การส่งเสริมโดยสอดแทรกศีลธรรมจริยธรรมรวมถึงการต่อต้านการทุจริตโดยอาศัย กฎหมายข้อบังคับรวมถึงคุณธรรมจริยธรรมนั้นจึงเป็นเรื่องมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อ อย่างยิ่งต่อประเทศชาติในปัจจุบันหากเราช่วยกันสร้างเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถและมีทัศนคติเชิงบวกรวมถึงมีคุณธรรมจริยธรรมสังคมก็จะน่าอยู่มีความปลอดภัยมีความมั่นคง และสร้างฐานะได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขอย่างสม่าเสมอตั้งนั้นการเข้าถึงและ รู้กฎหมายคอร์รัปชันเกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญและทำอย่างไรจึงจะมีจริยธรรมตามหลัก พุทธศาสนาที่สอนให้ได้ชั่วทำดีทำใจให้ผ่องใสก็จะสามารถอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุข

บทบาทการต่อต้านคอร์รัปชัน ผ่านกิจกรรม 6 ขั้นตอนโตไปไม่โกง

1. สอนให้เด็กรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกกับผิด ซึ่งตอนเด็กที่เล็กมาก ๆ เด็กอาจจะ ไม่สามารถแยกแยะได้ แต่เราควรหมั่นพรั้สอนเป็นตัวอย่างอยู่เรื่อย ๆ เด็กก็จะค่อย ๆ ซึมซับไป ยกตัวอย่างเช่น เด็กมีการแย่งของเล่นกัน อาจจะแย่งกันระหว่างพี่น้อง หรือแย่ง กันระหว่างเพื่อน เพราะฉะนั้นถ้าลูกเราไปแย่งของเล่นจากคนอื่น เราต้องสอนลูกเราว่า อันนี้ของของเขานะ เราควรจะขอยืมเขาก่อน ถ้าเขาให้ยืมเราก็เล่นได้ หลังจากเล่นเสร็จ ก็เอาไปคืน ถ้าไม่ให้ยืมก็เป็นสิทธิ์ของเขาที่จะไม่ให้ยืม แล้วเราควรจะไปเล่นอย่างอื่นแทน เด็กอาจจะไม่เข้าใจว่าทำไมเล่นไม่ได้ พ่อแม่รักพี่หรือน้องมากกว่าเลยไม่ให้เล่นหรือเปล่า ต้องค่อย ๆ ทำความเข้าใจ อาจจะต้องแยกเด็กออกมาแล้วค่อย ๆ ซึมซับไปว่าเล่นไม่ได้ ครั้งแรกอาจจะร้องไห้ ก็ต้องทนนิดหนึ่ง ต้องทนเห็นลูกร้องไห้ ค่อย ๆ สอนเขาไปเรื่อย ๆ เขาก็จะรู้เองโดยพฤติกรรมว่า เขาไม่ควรไปแย่งของเล่นของคนอื่น ถึงเขาจะไม่เข้าใจว่า ทำไม แต่โดยพฤติกรรมแล้ว พ่อแม่ทำให้ดูว่าการไปแย่งนั้นไม่ถูก เขาจะค่อย ๆ เข้าใจไป ซึ่งแบบนี้พ่อแม่ก็ต้องปฏิบัติต่อลูกทุกคนอย่างเป็นธรรมด้วย ถ้าน้องแย่งของเล่นพี่ไม่ได้ พี่ก็ต้องแย่งของเล่นน้องไม่ได้ ทุกคนจะรู้สิทธิ์ของกันและกัน และเคารพกติกาว่าใครเป็น เจ้าของคนนั้นต้องมีสิทธิ์ ตรงนี้เป็นพื้นฐานเลยทำให้เขาแยกแยะผิดถูกดีชั่วต่อไปได้ ในอนาคต

2. ฝึกให้เด็กมีความซื่อสัตย์ เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นอาจจะไปโรงเรียนอนุบาลเริ่มมีสังคม เริ่มมีเพื่อน แล้วเราก็ควรจะคอยสอดส่องดูแลเด็ก เมื่อเด็กกลับมาบ้านควรสังเกตว่ามีอะไร ผิดปกติไหม เช่น วันนี้เราให้ดินสอไปโรงเรียนสามแท่ง เด็กอาจจะกลับมาห้าแท่ง เราก็ต้อง สอบถามอีกว่า สองแท่งมาจากไหน เพื่อนอาจจะให้มาก็ได้ หรือว่าเด็กอาจจะไปหยิบของ

เพื่อนมา ก็ต้องคอยคอยสอบถามให้รู้ถึงความจริง ถ้าเด็กไปหยิบของเพื่อนมา ก็ต้องอธิบายให้เข้าใจว่า การไปเอาของคนอื่นมานั้นไม่ถูกต้อง เพื่อนที่เดินสอหายไป เขาก็จะเสียใจ ถ้าเดินสอของเราเองหายไบบ้างเราก็จะเสียใจ คือ สอนให้เด็กเข้าใจถึงเหตุผลว่า การนำของผู้อื่นมาเป็นของตัวเองนั้นมันไม่ใช่อะไร เราต้องเริ่มตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และเสริมว่าอย่าไปดูลูก การดูอาจทำให้เขากลับ แต่ไม่ได้ตั้งใจให้ทำตาม แล้วเขาจะรู้สึกว่าคุณแม่ไม่รักเขา พ่อแม่เกลียดเขา เขาไม่ดี จะเป็นปมต่อไปในอนาคตของเขา และในเรื่องของการทำเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ถูกต้องตั้งแต่เด็ก จะเป็นพื้นฐานที่ทำให้เขาตัดสินใจในเรื่องที่ใหญ่กว่าอย่างถูกต้องด้วย โตไปก็จะมีพื้นฐานของการไม่โกง

3. สอนให้ละเอียดใจกระทำในสิ่งที่ไม่ดี เป็นการสอนถึงเหตุและผลว่า ถ้าเด็กทำบางสิ่งบางอย่างลงไปแล้ว จะเกิดผลรอบตัวอย่างไรบ้าง ฝึกให้เขาได้คิด เช่น เราอาจสร้างสถานการณ์ แล้วถามลูกเราว่า ถ้าหนูไปซื้อของแล้วแม่ค้าทอนเงินเกินมาแล้วหนูจะทำอย่างไร ถ้าเด็กตอบว่าเอาเงินไปคืนแม่ค้า เราก็ชื่นชมยินดีไปกับเด็ก ว่าเด็กตัดสินใจถูกต้องแล้วถ้าเด็กตอบว่าเก็บเงินเข้ากระเป๋าสิ เราจะได้มีเงินเก็บสะสมเยอะ ๆ เราก็ต้องค่อย ๆ สอนลูกของเราว่า เราเอาเงินของแม่ค้ามา แม่ค้าก็ขาดรายได้ บางทีก็อาจจะขาดทุนไปก็ได้ ซึ่งแม่ค้าก็มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่ต้องรับผิดชอบรายวันของเขา ก็ทำให้เขาขาดรายได้ หรือขาดทุนไป ถ้าหนูเอาเงินไปคืนแล้วก็จะทำให้แม่ค้านั้นดีใจ แม่ค้าจะขอบคุณหนูด้วยซ้ำไปว่า หนูเป็นคนคืนเอาเงินมาคืนแม่ค้า ซึ่งเรื่องนี้ก็สำคัญอีกแล้วเพราะเวลาเด็กได้ทำดีแล้ว ผู้ใหญ่ก็ชื่นชม ทำให้เกิดแรงจูงใจให้เขาทำดีต่อไป แต่ว่าถ้าผู้ใหญ่บางคนบอกว่า หนูก็เก็บไว้สิ หรือแล้วว่าฉลาดมากเลย อย่างนี้ผิดถนัดเลย เพราะจะทำให้เขารู้สึกว่าการไปโกงเป็นเรื่องที่ฉลาด เรื่องที่ควรทำ ต่อไปเขาก็จะเป็นคนโกง แต่ว่าในทางตรงข้ามถ้าผู้ใหญ่ชื่นชมในสิ่งที่เป็นความดีอย่างแท้จริง เขาก็จะเป็นคนดีอย่างที่ผู้ใหญ่ชื่นชม เราต้องส่งเสริมให้เขามีความละเอียดใจมีความเกรงกลัวต่อบาป

4. ฝึกให้เคารพกฎกติกาและความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งข้อนี้สำคัญมาก เพราะคนที่โกงส่วนมากนึกถึงตัวเองเป็นหลัก ไม่เคารพกฎระเบียบทางสังคม ไม่เคารพความเป็นธรรมทางสังคม เราควรปลูกฝังข้อนี้ให้กับลูกของเราตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็นการไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น เป็นการเคารพสิทธิ์ผู้อื่น การเข้าแถวเพื่อรับขนม ใครมาก่อนก็ควรจะได้ก่อน นี่ก็เป็นกติกาที่สำคัญของสังคม การเคารพกฎจราจร ซึ่งเวลาลูกไปกับคุณแม่ คุณพ่อคุณแม่ก็สามารถสอนลูกได้ ในเรื่องของกฎจราจร ใครทำถูกเราก็ชมเชยให้ลูกฟัง ใครทำไม่ถูกพูดประเดมิให้ลูกฟังว่าหนูอย่าไปทำนะ เป็นสิ่งที่ไม่สมควร ก็เป็นการสอนลูกไปในตัว ให้ลูกเคารพสังคม ที่สำคัญพ่อแม่ต้องทำให้ดูด้วย ไม่ใช่สอนลูกให้เคารพกฎจราจร แต่พอถึงเวลาคุณแม่คุณแม่ก็ฝ่าไฟแดง หรือปาดซ้าย ปาดขวาไปตลอด รวมทั้งค่าเพื่อนร่วมถนนทำให้ลูกเรียนรู้จากการปฏิบัติของคุณพ่อคุณแม่มากกว่า เรื่องไม่เคารพกฎกติกา

ไม่เคารพสิทธิ์ผู้อื่น เราจะต้องปูพื้นฐานให้ดี ถ้าเขามีความไม่เคารพ ต่อไปเขาจะขยับขึ้นไป เป็นการเบียดเบียนแล้วก็จะเป็นการโกงในที่สุด แต่ถ้าเขารู้จักเคารพสิทธิ์ของคนอื่น เคารพ กติกา ไม่รบกวนผู้อื่น โตขึ้นไปเรื่องเล็ก ๆ เขายังไม่รบกวนคนอื่นเลย แล้วเรื่องที่ใหญ่กว่า เขาย่อมไม่ทำแน่นอน

5. ฝึกให้รู้จักประมาณตน รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น คือ เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักประมาณตน เช่น ถ้าเด็กมีของเล่นเยอะแล้ว อยากได้ของเล่นอีก พ่อแม่ควรจะห้ามปรามไว้บ้าง ให้เด็กรู้จักไม่ได้ในสิ่งที่อยากได้เสมอไป เพราะถ้าว่าเด็ก ได้ตลอด เป็นการฝึกว่าอยากได้อะไรก็ต้องได้เสมอไป เมื่อโตไปเด็กก็จะติดนิสัยนี้ถึงบางครั้ง ไม่มีเงินไม่เป็นไรก็จะสามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ของสิ่งที่อยากได้ เพราะว่า เคยสมหวังมาตลอด เพราะฉะนั้นพ่อแม่จะต้องฝึกให้เด็กรู้จักประมาณตน รู้จักการที่ไม่ได้ ทุกอย่างตามปรารถนาบ้าง

การฝึกง่าย ๆ เช่น การไปตักอาหารในบุฟเฟต์ หรือที่ไหน ๆ ควรตักพอประมาณ และสอนลูกว่า ควรจะเผื่อให้คนข้างหลังบ้าง เพราะจะมีคนมาทานอาหารต่อจากเรา สอนให้เด็กรู้จักแบ่งปันให้แกคนอื่น และเป็นการฝึกให้เด็กไม่เห็นแก่ตัวนั่นเอง เรื่องการ ตักอาหารเป็นเรื่องที่สำคัญมาก คือ ขนาดท้องของตัวเอง ถ้ายังประมาณไม่ถูกแล้ว เด็กจะไม่รู้จักประมาณอะไรถูกเลย อีกอย่างเรื่องอาหารเป็นเรื่องที่เรจะต้องทานทุกวัน วัน ละหลาย ๆ มื้อ ถ้าเขาได้ฝึกเรื่องการประมาณ จากกิจวัตรประจำวัน อย่างเรื่องการทาน อาหาร ก็จะเข้าไปอยู่ในนิสัยของเด็กอย่างแท้จริง

6. หมั่นพาลูกเข้าวัดทำบุญ ให้เขาหัดทำทาน รักษาศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ การทำ ทานจะทำให้เขารู้จักการแบ่งปันต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว การรักษาศีล คือ ศีลข้อที่ 2 เน้นเรื่องของการอทินนาทาน การไม่ลักขโมย การไม่โกง ถ้าเขาปฏิบัติได้ โตไป เขาไม่โกงแน่นอน การฝึกให้เขานั่งสมาธิ สวดมนต์ ก็เป็นการทำให้เขาจิตใจสงบ ไม่ละโมภ โลภมาก ทำให้เขารู้สึกว่า เขามีความสุขในสิ่งที่เขามีอยู่แล้ว ให้จิตของเขาอ่อนโยน นอกจากจะเป็นการฝึกนิสัยแล้ว การพาลูกไปวัด ก็เป็นการพาลูกไปสู่สังคมที่ดีด้วย เขาก็จะมีเพื่อนที่ดี ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ก็จะซึมซับนิสัยที่ดี ๆ จากบุคคลที่ไปวัดด้วยกันที่สำคัญ เขาจะได้เรียนรู้เรื่องกฎแห่งกรรม ถ้าคนเราลองเข้าใจกฎแห่งกรรมอย่างลึกซึ้ง จะไม่ยอม ทำความชั่วเลย ไม่อยากโกงใคร ไม่อยากทุจริตคอร์รัปชัน เพราะการโกงเขาหนึ่งครั้ง ตัวเอง จะต้องได้รับวิบากกรรมอีกหลายร้อยครั้ง อย่างเช่น ห้าร้อยครั้ง เป็นต้น

สรุปหลักการโตไปไม่โกงย่อ ๆ มีด้วยกัน 3 ข้อ คือ

1. ต้องทำให้เด็กแยกแยะให้ออกว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรดีชั่วหรือเหมาะสมไม่เหมาะสม
2. ต้องให้เขามีภูมิคุ้มกัน คือ รู้สึกอาย รู้สึกเกรงกลัวต่อการทำความไม่ดี ต่อการโกง การคอร์รัปชัน

3. ให้เขารู้สึกภาคภูมิใจในเวลาที่เขาทำดี ให้มีความสุข ความปลื้มใจจากผลการกระทำดีของตัวเอง (โครงการรักษาศีล 5, 2562)

ความสำคัญของบทบาทพลเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์ปชั่น

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ประพฤติปฏิบัติจริงและพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังจากคนอื่นตามสถานภาพหรือตำแหน่งแนวคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจทฤษฎีบทบาทมีสามประการได้แก่ ประการแรก การมองผู้อื่น บุคคลจะมองและวิเคราะห์สิ่งเร้าตัวผู้ก่อให้เกิดสิ่งเร้าและสถานการณ์ก่อนการเลือกตอบสนองที่เหมาะสมซึ่งโดยปกติบุคคลจะไม่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทันทีต่อมา ประการที่สอง การมองภาพตนเอง บุคคลเกิดความรู้สึกบางอย่างภายหลังบุคคลนั้นเกิดจินตนาการภาพตนเองเมื่อปรากฏต่อสายตาผู้อื่นและจินตนาการว่าอย่างไร และประการที่สามบุคคลอื่นจะตัดสินหรือประเมินภาพของตนเองแสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์บุคคลจะประเมินสถานการณ์และบุคคลอื่น ๆ ในสถานการณ์ก่อนจะแสดงพฤติกรรมที่คิดว่าเหมาะสมกับสถานการณ์และการคาดหวังของบุคคลเหล่านั้น (เลิศวัลลภ ศรีชะพลภูสิทธิ และธมนพัทธ์ ศรีชะพลภูสิทธิ, 2561)

บทบาท (Role) คือ หน้าที่ทางสังคมที่บุคคลได้รับจากสถานภาพ ผู้ที่มีสถานภาพเหมือนกันย่อมมีการแสดงบทบาทในทิศทางเดียวกันตามที่บรรทัดฐานทางสังคมได้กำหนดไว้ เช่น วัยรุ่นที่มีสถานภาพเป็นนิสิตนักศึกษาย่อมมีการแสดงบทบาทคล้ายกันคือ การไปมหาวิทยาลัย เข้าชั้นเรียน เข้าสอบ ทำงานกลุ่ม ทำรายงาน เป็นต้นแต่การแสดงบทบาทของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปถึงแม้จะอยู่ในสถานภาพเดียวกันก็ตามเนื่องจากบุคคลมีการเรียนรู้บทบาทคาดหวังของสังคมต่างกันเช่น นิสิตนักศึกษาบางคนก็ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของทางมหาวิทยาลัยตั้งใจเรียนบางคนก็ไม่เข้าชั้นเรียน บางคนก็ไม่ทำรายงานส่งอาจารย์ เป็นต้น (อัมพร สุคันธวิช และพวงเพชร สุรัตน์วิกุล, 2561)

มาตรา 5 มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เรื่อง มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม)

การจะทำให้ประเทศของเราเป็นบ้านเมืองที่ดีปราศจากคอร์รัปชันเป็นเรื่องยากเกินฝัน เพราะที่ผ่านมาประชาชนจะพูดหรือทำอะไรก็ยาก ทั้งเกรงกลัวทั้งไม่รู้ว่ตนเองควรจะทำอะไรหรือไปร้องเรียนกับใครได้ มีบ่อยครั้งที่โดนหลอกโดนปิดบังและโดนข่มขู่จะหวังพึ่งรัฐบาลพึ่งนักการเมืองก็ยิ่งลำบากใจ ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 63 ให้รัฐต้องสนับสนุนและปกป้องการรวมตัวของประชาชนเพื่อต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันของชาติ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าและเหมาะสมอย่างยิ่ง

มาตรา 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

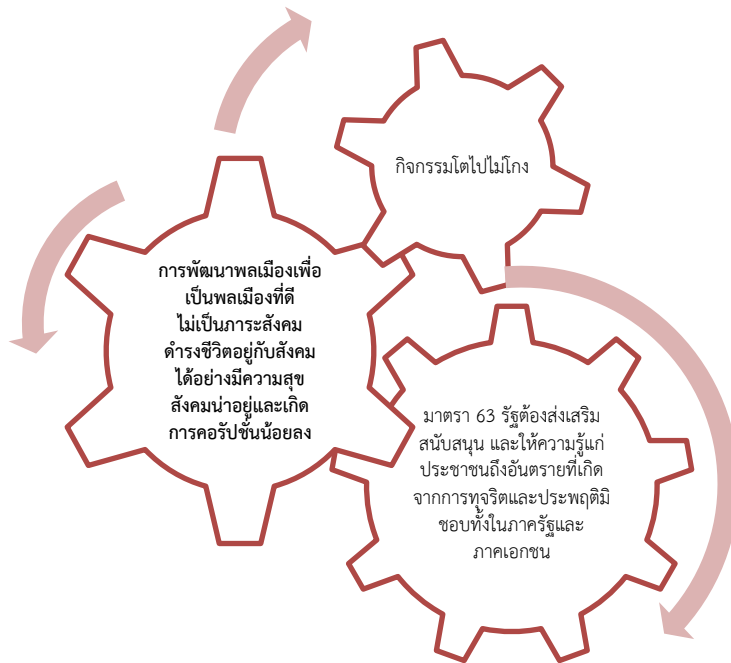
ประการแรก เจตนารมณ์ของกฎหมาย กำหนดว่า รัฐต้องสนับสนุนให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน โดยการทำให้ทุกคนรู้เท่าทันปัญหา สถานการณ์และภัยร้ายจากคอร์รัปชันที่กำลังเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและเอกชน

ประการที่สอง สร้างกลไกที่ทำให้ประชาชนมีเสรีภาพในการแสดงออกและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อการเคลื่อนไหวต่อต้านคอร์รัปชันโดยได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ต้องมีกลไกบังคับ มีหน่วยงานรับผิดชอบ และมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ทั้งนี้ ประชาชนควรได้รับรู้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนี้

ประการที่สาม ส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัว เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตน มีความเป็นอิสระและเข้มแข็งด้วยตัวเอง สามารถร่วมมือกับรัฐอย่างเท่าเทียมและมีศักดิ์ศรี โดยคำว่าประชาชนจะครอบคลุมทั้งปัจเจกบุคคล กลุ่มคน ภาคประชาสังคม เอ็นจีโอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะที่เป็นประชาชน

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฯ ยังบัญญัติหลักการที่เกี่ยวข้องไว้ในมาตรา 41 (1)(3) และมาตรา 51 ให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงสามารถติดตามเร่งรัดให้รัฐต้องดำเนินการตามหน้าที่และสามารถฟ้องหน่วยงานของรัฐเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ (องค์การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันแห่งประเทศไทย, 2568)

สรุปได้ว่า นอกจากกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิของพลเมืองในมาตรา 63 ว่าด้วยรัฐต้องสนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นของการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐเอกชนแล้วการจะแสดงถึงบทบาทของพลเมืองดีที่จะรู้กฎหมายและรู้สถานะในการดำรงชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและสะท้อนถึงคุณธรรมจริยธรรมศีลธรรมอันดีของชาวพุทธและศีลธรรมของพุทธศาสนิกชนที่นับถือหลักฐานคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมจริยธรรมช่วยให้ต่อต้านการทุจริตที่จะเกิดขึ้นอย่างดีที่สุด คือ การสร้างสามัญสำนึกที่ดีในส่วนที่เป็นกฎหมายและในส่วนที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องและสามารถไปด้วยกันได้เมื่อสังคมมีความเกรงกลัวและละอายต่อบาปอกุศลจะสามารถอยู่ได้ด้วยกันอย่างมีสันติภาพไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งและไม่เกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นสังคมที่ไม่หวาดระแวงถือศีลนำไปสู่การปฏิบัติธรรมอย่างที่สุดจึงสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตั้งนั้นบทความวิชาการฉบับนี้จึงส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นเชิงคุณธรรมจริยธรรมในอีกรูปแบบหนึ่งด้วย

ภาพที่ 1 บทบาทของพลเมืองไทยกับการสร้างการมีส่วนร่วม
ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

สรุป

สำหรับบทบาทหน้าที่พลเมืองไทย ร่วมใจต้านทุจริตและประพฤติมิชอบในฐานะผู้เสียหายที่เป็นพลเมือง ทำหน้าที่ต้านทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เจ้าพนักงานของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชาติไทยและความเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตยเป็นพลเมืองที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต พลเมืองมีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนที่อยู่ภายใต้ผู้ปกครองเดียวกันมีวัฒนธรรมเดียวกันนอกจากนี้ยังต้องทำหน้าที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูล การมองเห็นคุณค่าของวิถีประชาธิปไตย จะช่วยให้สังคมมีความมั่นคงปลอดภัยและสงบสุขมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ แก้วมณี และจักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2562). การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยให้ปลอดจากการทุจริต: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต. *วารสารการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 8(2), 113-134.
- โครงการรักษาสิล 5. (2562). *ฝึกเด็กอย่างไรโตไปไม่โกง*. สืบค้น 29 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.sila5.com/blog/blog/detail/var/34x284w2w2>
- ธนศวรรี เจริญเมือง. (2551). *พลเมืองเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เรื่อง มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก. หน้า 2.
- เลิศวัลลภ ศรีษะพลภูสิทธิ และธมนพัชร์ ศรีษะพลภูสิทธิ. (2561). การปรับตัวเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(1), 253-265.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2568). *การทุจริตคอร์รัปชัน (Anti-corruption)*. สืบค้น 29 พฤษภาคม 2568, จาก <https://shorturl.asia/Ej8sl>
- องค์กรต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันแห่งประเทศไทย. (2568). *กฎหมายรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชันโดยประชาชน*. สืบค้น 29 พฤษภาคม 2568, จาก <https://shorturl.asia/2Vrhm>
- อัมพร สุคันธวิช และพวงเพชร สุรัตน์กวีกุล. (2561). *มนุษย์กับสังคม/คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.